

ایران ورزشی

● صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
● مجری: مؤسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
● رئیس هیات مدیره: صادق حسین جباری انصاری
● مدیرعامل و مدیر مسئول: علی مقیمان
● سردبیر ارشد مؤسسه: هادی خسرو شاهین
● سردبیر ایران ورزشی: علی چوادی
● تلفن: ۱۴ - ۸۸۵۰۴۱۱۳ • نمابر: ۸۴۷۱۱۷۳
● چاپ: چاپخانه مؤسسه جام جم
● سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ - ۸۸۵۰۴۱۳۰ - ۸۸۵۱۹۵۳
● امور مشترکین: ۸۸۵۱۹۵۴ - ۸۸۵۱۹۵۴
● نشانی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
● صندوق پستی: ۵۳۸۸۸-۱۵۸۷۵

ورود FBI به پرونده فیفا

گزارش‌هایی در برخی رسانه‌ها منتشر شده که از آغاز تحقیقات درباره فعالیت‌های مالی فدراسیون فوتبال آرژانتین در ایالات متحده خبر می‌دهد؛ پرونده‌ای که گفته می‌شود با اتهام پولشویی به ارزش حدود ۳۰۰ میلیون دلار مرتبط است. براساس این گزارش‌ها، نهادهای قضایی آمریکا از جمله FBI در حال بررسی برخی تراکنش‌ها و عملیات مالی مرتبط با فدراسیون فوتبال

آرژانتین هستند. هنوز جزئیات رسمی و نهایی درباره این تحقیقات منتشر نشده و اتهامات مطرح شده در مرحله بررسی قرار دارد. در بخش دیگری از این حواشی، ادعاهایی درباره مدیریت جهانی اینفانتینو، رئیس فیفا، نیز مطرح شده است. برخی گزارش‌ها مدعی شده‌اند که پارلمان اروپا خواستار بررسی عملکرد او و همچنین برخی تصمیمات داوری شده که به باور منتقدان، در مواردی

به سود بعضی تیم‌های ملی بوده است. این ادعاها در شرایطی مطرح می‌شود که اینفانتینو در سال‌های اخیر همواره بر شفافیت، اصلاحات ساختاری و استقلال داوری در فوتبال جهان تأکید کرده است.

برخی تصمیمات مدیریتی و داوری در رقابت‌های بزرگ بین‌المللی بارها با انتقادهایی از سوی کارشناسان و هواداران مواجه شده است.

لغو محرومیت‌ها و قرعه‌کشی‌های دستکاری شده

توطئه‌های جام جهانی!

گزارش ویژه

ایمان کوردی خبرنگار

چند روز اخیر برای نظریه‌پردازان توطئه در جام جهانی بسیار پررنگ‌تر شده است. ابتدا، تصمیم فیفا برای تعلیق محرومیت ناشی از کارت قرمز فولارین بالوگان و مجاز شدن او برای حضور در دیدار مرحله یک‌هشتم نهایی تیم ملی آمریکا مقابل بلژیک بود. این تصمیم بی‌سابقه به‌طور طبیعی توجه بسیاری را جلب کرد، اما زمانی که مشخص شد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، با جهانی اینفانتینو، رئیس فیفا، تماس گرفته و نسبت به کارت قرمز اعتراض کرده است، موجی از گمانه‌زنی‌ها درباره انگیزه‌های پشت پرده شکل گرفت. سپس، روز سه‌شنبه شکست چنجالی ۲ بر ۲ مصر مقابل آرژانتین -یا همان طور که بسیاری آن را «آرژانتین لیونل مسی» می‌نامند- باعث شد مصطفی زیکو، مهاجم مصر، مدعی شود که «جام جهانی به سمت فهرمانی آرژانتین هدایت می‌شود».

البته چنین اتفاقاتی در بزرگترین تورنمنت فوتبال جهان چندان غیرمعمول نیست؛ رقابتی که به دلیل اهمیت فوق‌العاده، مخاطبان میلیاردری و احتمال دخالت‌های سیاسی، بستری ایده‌آل برای شکل‌گیری و گسترش انواع تئوری‌های توطئه محسوب می‌شود. پس کلاه‌های آلومینیومی مان را بر سر گذاشته‌ایم، سراغ اسناد محرمانه رفته‌ایم و حالا می‌خواهیم مشهورترین تئوری‌های توطئه جام جهانی، از گذشته تا امروز را مرور کنیم.

آیا قرعه‌کشی جام جهانی به نفع میزبانان دستکاری می‌شود؟

این ادعا تقریباً در هر دوره جام جهانی مطرح می‌شود، اما زمانی که مشخص شد قدرتمندترین حریف مرحله گروهی سه میزبان جام جهانی ۲۰۲۶ -مکزیک، کانادا و آمریکا- تنها سوتیس است، موج تازه‌ای از تئوری‌های توطئه شکل گرفت.

میزبانان به‌طور سنتی عملکردی بهتر از حد انتظار در جام جهانی دارند، اما اگر به دنیای تئوری‌های توطئه تعلق داشته باشید، این دیدگاه موقفیت نه به خاطر امتیاز میزبانی یا سال‌ها سرمایه‌گذاری برای ساختن تیمی قدرتمند، بلکه نتیجه دستکاری در قرعه‌کشی است. البته میزبانان همیشه در سید نخست قرار می‌گیرند و به همین دلیل از رویارویی زود هنگام با تیم‌هایی مانند برزیل، فرانسه و آرژانتین در این بازی‌ها می‌مانند. اما آیا واقعاً قرعه‌کشی، کانادا و آمریکا آندر آسان بود؟

اگر معیار را رده‌بندی فیفا پیش از آغاز مسابقات قرار دهیم، اسپانیا ساده‌ترین قرعه را به دست آورد. کانادا دومین قرعه‌آسان را داشت، مکزیک ششمین قرعه‌آسان را نصیب خود کرد و جالب‌تر اینکه سخت‌ترین قرعه مسابقات، بر اساس همان رده‌بندی، متعلق به آمریکا بود. شاید این فقط نشان می‌دهد که رده‌بندی فیفا همیشه بازتاب دقیقی از قدرت واقعی تیم‌ها نیست. یا شاید هم اگر اهل نظریه‌های توطئه باشید، آمریکا آندر قدرتمند است که قرار است فهرمان جام جهانی شود.

قضایوت درباره اینکه کدام فرضیه منطقی‌تر است، بر عهده شماست.

نایک رونالدو را مجبور کرد در فینال جام جهانی ۱۹۹۸ بازی کند؟

رونالدو برزیلی، R9، ملقب به «پدیده»؛ یکی

از بزرگترین فوتبالیست‌هایی که جهان به خود دیده است. بازیکنی که با دربیلهای برق‌آسا، عبور آسان از چند مدافع و گل‌هایی تماشایی، فوتبال را به نمایش هنری تبدیل کرده بود. اما داستان حرفه‌ای او بدون اتفاقات تلخ فینال جام جهانی ۱۹۹۸ کامل نمی‌شود.

رونالدو با چهار گل، برزیل را به فینال جام جهانی در پاریس رسانده بود، اما تنها چند ساعت پیش از آغاز مسابقه، در ۲۱ سالگی، در اتاق هتل دچار تشنج شد.

روبرتو کارلوس، هم‌تیمی او، بعدها در مستندی درباره زندگی رونالدو گفت: «ناگهان شروع کرد به لرزیدن. واقعاً ترسیده بودم. حتی متوجه نشده بودم که زبانت را قورت داده‌ای. فقط دیدم کاملاً خشک شده و به من خیره شده‌ای. تا امروز هم دقیقاً نمی‌دانم چه اتفاقی افتاد، اما صحنه وحشتناکی بود».

با وجود این اتفاق، آزمایش‌های پزشکی ظاهراً مشکل خاصی را نشان ندادند و رونالدو -که بعدها علت آن را فشار شدید روحی عنوان کرد- اعلام کرد که آماده بازی است. این در حالی بود که نام او در فهرست اولیه تیم وجود نداشت و ادوونودو جایگزینش شده بود، اما دقایقی بعد دوباره نام رونالدو به ترکیب اصلی بازگشت.

برزیل در نهایت با نتیجه ۳ بر صفر مقابل فرانسه شکست خورد و رونالدو تنها ۲۰ بار توپ را لمس کرد؛ نمایشی که با استانداردهای او فاصله زیادی داشت.

همین موضوع باعث شکل‌گیری موجی از تئوری‌های توطئه شد. برخی مدعی بودند رونالدو تحت فشار مجبور به بازی شده است؛ یا به دلیل توافقی میان دولت‌های برزیل و فرانسه، یا به خاطر فشار شرکت نایک، اسپانسر او و تیم ملی برزیل.

در پی این شایعات، کمیسیون تحقیقاتی در برزیل برای بررسی روابط میان فدراسیون فوتبال این کشور و نایک تشکیل شد و رونالدو مجبور شد در برابر نمایندگان حاضر شود و این ادعاها را رد کند.

او در آن جلسه گفت: «فقط زمانی بازی کردم که آزمایش‌های پزشکی نشان داد از نظر جسمانی و بالینی کاملاً آماده هستم. اگر نتیجه آزمایش‌ها چیز دیگری بود، هرگز بازی نمی‌کردم. تنها چیزی که ناپیک از من خواست، این بود که کفش‌های این شرکت را بپوشم.»

آیا داوران در سال ۲۰۰۲ از کره جنوبی حمایت کردند؟

خب، برای این ادعا شواهد کم هم وجود ندارد. پلوه در جریان جام جهانی ۲۰۰۲ گفت: «سطح ادعاها بسیار ضعیف است، بسیار پایین. حتی سب بالاتر، رئیس وقت فیفا، عملکرد برخی کمک‌داوران را فاجعه‌بار توصیف کرد.»

بدون تردید، چندین تصمیم بحث‌برانگیز در آن مسابقات گرفته شد و برخی از آنها به سود میزبان مشترک، تیم ملی کره جنوبی، تمام شد؛ تیمی که در مسیری غیرمنتظره به نیمه‌نهایی رسید و از سد پرتغال، اسپانیا و ایتالیا گذشت.

کافی است نام بایرون مورنو را در حضور هواداران ایتالیایی به زبان بیابورید تا موجی از اعتراض و خشم را شاهد باشید. این داور اکوادوری در دیدار ایتالیا و کره جنوبی، فرانسیسکو توتی را به دلیل تمارش با کارت قرمز اخراج کرد، یک پنالتی جنجالی به سود کره جنوبی گرفت و از خطای آرنج روی الساندرو دل پیرو چشم‌پوشی کرد.

واقعیت این است که مورنو بعدها در اکوادور به دلیل مسائل داخلی داوری، ۲۰ جلسه محروم شد و سپس در سال ۲۰۱۱ نیز به اتهام قاچاق هروئین به زندان افتاد؛ با این حال، هیچ‌گاه مدرکی مبنی بر تخلف یا تباخی او در جام جهانی

جام جهانی ۲۰۰۲ از کره جنوبی حمایت کردند؟

خب، برای این ادعا شواهد کم هم وجود ندارد. پلوه در جریان جام جهانی ۲۰۰۲ گفت: «سطح ادعاها بسیار ضعیف است، بسیار پایین. حتی سب بالاتر، رئیس وقت فیفا، عملکرد برخی کمک‌داوران را فاجعه‌بار توصیف کرد.»

بدون تردید، چندین تصمیم بحث‌برانگیز در آن مسابقات گرفته شد و برخی از آنها به سود میزبان مشترک، تیم ملی کره جنوبی، تمام شد؛ تیمی که در مسیری غیرمنتظره به نیمه‌نهایی رسید و از سد پرتغال، اسپانیا و ایتالیا گذشت.

کافی است نام بایرون مورنو را در حضور هواداران ایتالیایی به زبان بیابورید تا موجی از اعتراض و خشم را شاهد باشید. این داور اکوادوری در دیدار ایتالیا و کره جنوبی، فرانسیسکو توتی را به دلیل تمارش با کارت قرمز اخراج کرد، یک پنالتی جنجالی به سود کره جنوبی گرفت و از خطای آرنج روی الساندرو دل پیرو چشم‌پوشی کرد.

واقعیت این است که مورنو بعدها در اکوادور به دلیل مسائل داخلی داوری، ۲۰ جلسه محروم شد و سپس در سال ۲۰۱۱ نیز به اتهام قاچاق هروئین به زندان افتاد؛ با این حال، هیچ‌گاه مدرکی مبنی بر تخلف یا تباخی او در جام جهانی

۲۰۰۲ به دست نیامد. با وجود تمام این جنجال‌ها، کره جنوبی با عبور از این مراحل به نیمه‌نهایی رسید، اما در نهایت مقابل تیم ملی آلمان شکست خورد و از صعود به فینال بازماند.

این اتفاقات همچنان یکی از بحث‌برانگیزترین فصل‌های تاریخ جام‌های جهانی فوتبال محسوب می‌شود.

مشاهات داوران برای جذب هواداران آمریکایی؟

در این جام جهانی کارت‌های قرمز بیشتری در این جام بوده‌ایم، اما آیا داوران در عین حال سختگیری کمتری هم نشان می‌دهند؟ به نظر می‌رسد آنها از برخی خطاهایی که در گذشته بدون تردید سوت می‌زدند، چشم‌پوشی می‌کنند. این احساس وجود دارد که داوران تشویق شده‌اند تا در برخورد با خطاهای جزئی، رویکردی آسان‌گیرانه‌تر داشته باشند و اجازه دهند بازی روان‌تر جریان پیدا کند.

اما چرا؟ آیا هدف این است که فوتبال برای هواداران آمریکایی جذاب‌تر شود؟ و اگر چنین است، آیا به همین دلیل بود که لیونل مسی به خاطر خطای بی‌احتیاطش روی عیسی ماندی، مدافع الجزایر، اخراج نشد؟

گراهام اسکات، کارشناس داوری، چنین برداشتی ندارد. او معتقد است آن صحنه اساساً در حد کارت قرمز نبود.

اسکات گفت: «تعداد بسیار کمی از داوران در آن صحنه مدعی بودند بیماری شدید نیکس که او مسی است، بلکه چون در حرکت او شدت ناپیت لازم برای اخراج وجود نداشت. فراموش نکنید که داور مسابقه، سیمون ماریسینیک، همان داوری است که فینال جام جهانی ۲۰۲۲ قضاوت کرد. ما درباره یک داور کم‌تجربه صحبت نمی‌کنیم.»

او درباره این تصور که داوران با فوق‌ستاره‌ها مدارا می‌کنند نیز توضیح داد: «بهترین داوران تلاش می‌کنند تمام پیش‌داوری‌ها را کنار بگذارند و هر محتمله را صرفاً براساس قوانین و شرایط همان لحظه قضاوت کنند. همه داوران با همین هدف وارد زمین می‌شوند. اما واقعیت این است که هیچ انسانی کاملاً از فشارها مصون نیست. همه می‌دانند اگر به اشتباه یک اسطوره فوتبال را اخراج کنند، چه موجی از انتقادها به راه خواهد افتاد. در نهایت، داوران هم انسان هستند.»

اگر واقعاً سیاستی برای حمایت از فوق‌ستاره‌ها وجود داشت، پس چگونه پالتی واضحی که روی کلیان امباپه مقابل سنگال رخ داد، نادیده گرفته شد؟

با این حال، این فرضیه که دستورالعملی برای روان‌تر نگه داشتن بازی‌ها، با هدف جذاب‌تر کردن فوتبال برای مخاطبان آمریکایی، به داوران داده شده باشد، نه کاملاً دور از ذهن است و نه الزاماً ناعادلانه منفی.

سیا، گوردون بنکس را مسموم کرد؟

انگلیس، مدافع عنوان قهرمانی، در جام جهانی ۱۹۷۰ حتی از تیمی که چهار سال قبل قهرمان جهان شده بود، قدرتمندتر به نظر می‌رسید. سه شیرها در مرحله یک‌چهارم نهایی با نتیجه ۲ بر صفر از آلمان غربی پیش‌افتاده بودند و همه چیز برای صعود آنها به نیمه‌نهایی مهیا بود.

اما درست پیش از مسابقه، گوردون بنکس، دروازه‌بان افسانه‌ای انگلیس، به دلیل بیماری از ترکیب خارج شد و پیتر بوئتی جای او را گرفت. بوئتی دو گل دریافت کرد که بسیاری معتقد بودند بنکس هرگز اجازه ثبت آنها را نمی‌داد. و در نهایت آلمان غربی با کامبکی تاریخی ۲ بر ۱ پیروز شد.

از همین جا یکی از عجیب‌ترین تئوری‌های توطئه تاریخ جام جهانی شکل گرفت؛ اینکه سازمان سیا، گوردون بنکس را مسموم کرده بود. البته این ادعا هرگز سند معتبری نداشت.

برخی مدعی بودند بیماری شدید بنکس صرفاً به دلیل یک غذای آلوده یا بورتیو ناسالم نبوده، بلکه نتیجه دخالت سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا بوده است.

استدلال طرفداران این نظریه چنین بود: دیکتاتور نظامی برزیل برای افزایش محبوبیت داخلی به قهرمانی در جام جهانی نیاز داشت و آمریکا برای حکومت این کشور حمایت می‌کرد؛ بنابراین با حذف بزرگترین مانع برزیل یعنی انگلیس، مسیر قهرمانی سلسائو هموار شد.

به این روایت، ادعای دیگری هم اضافه شد. گیت‌هاوس و جرویس، نوه گوردون بنکس، گفته‌اند متوجه شده‌اند که تیم ملی برزیل پیش از آغاز مسابقات از کمک‌های علمی ناسا در فرم‌بندی خود بهره برده بود؛ موضوعی که به سوخت بیشتری برای نظریه‌پردازان توطئه تبدیل شد.

با این حال، هیچ مدرک معتبری برای اثبات

این ادعاها وجود ندارد و مورخان فوتبال آن را صرفاً یکی از مشهورترین افسانه‌های جام جهانی می‌دانند.

با وجود این، چنین روایت‌هایی نشان می‌دهد که جام جهانی، به عنوان بزرگترین رویداد فوتبالی جهان، همیشه بستری مناسب برای شکل‌گیری نظریه‌های توطئه بوده است؛ از دخالت‌های سیاسی گرفته تا شایعات درباره داوری، قرعه‌کشی و حتی مسموم کردن بازیکنان.

در نهایت اما، آنچه در زمین مسابقه رقم می‌خورد، نتیجه عملکرد بازیکنان و تیم‌هاست. شاید تئوری‌های توطئه جذاب و سرگرم‌کننده باشند، اما فوتبال در نهایت با گل‌ها، مهارها و نمایش بازیکنان بزرگ تاریخ نوشته می‌شود؛ نه با شایعات و داستان‌های اثبات‌نشده.

در زمان آرژانتین تحت حکومت دیکتاتوری نظامی خورخه رافائل ویدالا اداره می‌شد و بسیاری معتقد بودند این پیروزی تنها یک اتفاق فوتبالی نبوده است.

این ادعاها هرگز اثبات نشده، اما در سال ۲۰۱۲، جنارو لدمسا، ستانور پرو، در دادگاهی در بوئنوس آیرس مدعی شد توافقی میان ویدالا و فرانسیسکو مورالس برمودس، رئیس جمهور وقت پرو، صورت گرفته بود.

به گفته او، در ازای تحویل ۱۳ مخالف سیاسی پرو به حکومت آرژانتین، پرو نیز زمینه پیروزی پرگل آرژانتین را فراهم کرد.

مشهورترین تئوری‌های توطئه تاریخ فوتبال را شکل می‌دهد. برانکو، مدافع چپ برزیل، در میانه مسابقه از نظریه‌آبی نوشید که گفته می‌شد توسط میکال دی لورنزو، فیزیوتراپ تیم ملی آرژانتین، به او داده شده بود؛ کسی که برای رسیدگی به مصدومیت یکی از بازیکنان وارد زمین شده بود.

برانکو بعداً مدعی شد که مدت کوتاهی پس از نوشیدن آن، احساس سرگیجه و ضعف شدیدی پیدا کرد و دیگر نتوانست عملکرد همیشگی‌اش را ارائه دهد. دقایقی بعد، برخلاف روند بازی، کلودیو کانیگیا گل پیروزی آرژانتین را به ثمر رساند و برزیل از جام جهانی کنار رفت.

ادعا این بود که داخل بطری، داروی آرام‌بخش یا ماده‌ای خواب‌آور ریخته شده بود. این موضوع هرگز ثابت نشده، اما کارلوس بیلاردو، سرمربی وقت آرژانتین، سال‌ها بعد با جمله‌ای جنجالی به این شایعه وارد زد: «نمی‌گویم چنین اتفاقی نیفتاده است.»

آیا دستکاری تأفینال جام جهانی ۱۹۷۸ مسموم کردن میزبانان بود؟

یکی دیگر از مشهورترین تئوری‌های توطئه تاریخ جام جهانی به میزبانی آرژانتین در سال ۱۹۷۸ بازمی‌گردد.

در آخرین مسابقه مرحله دوم، آرژانتین برای

هیچ‌یک از این ادعاها تاکنون با مدارک قطعی اثبات نشده‌اند، اما دیدار آرژانتین و پرو در سال ۱۹۷۸ همچنان یکی از بحث‌برانگیزترین مسابقات تاریخ جام جهانی محسوب می‌شود. جام جهانی، به‌عنوان بزرگترین رویداد فوتبال جهان، همواره بستری مناسب برای داستان‌ها و تئوری‌های توطئه بوده است؛ از ادعای دستکاری قرعه‌کشی‌ها و حمایت از تیم‌های میزبان گرفته تا شایعات درباره داوری، دخالت‌های سیاسی و حتی مسموم کردن بازیکنان. با این حال، در بیشترین موارد، هیچ مدرک قطعی برای اثبات این ادعاها ارائه نشده و بسیاری از آنها همچنان در حد روایت‌ها و گمانه‌زنی‌های تاریخی باقی مانده‌اند.

عکس نوشت

حسام حسن، سرمربی مصر، در جریان بازی مقابل آرژانتین، علامت «ا» برای گزارش نژادپرستی به داور نشان داد، اما داور فرانسوی به جای توقف بازی، به او کارت زرد داد! نکته جالب اینکه داور تا دقیقه ۹۲ کارتی نشان نداده بود، اما پس از باخت ۲-۳ مصر، در چند دقیقه شش کارت به تیم مصر داد. حسن در نشست خبری گفت: «با ما تا تبعیض رفتار شده است.» این تصمیم، واکنش‌های گسترده‌ای در پی داشت.

طلسم شوم اسپید دارد. یوتیوبر معروف، این بار با پیراهن مصر به ورزشگاه آمد، اما تیم مورد حمایتش پس از برتری ۲-۰، یک کامبک تاریخی را تجربه کرد و حذف شد.

پیش از این نیز تیم‌های دیگری با حمایت او طعم حذف را چشیده بودند. کاربران شبکه‌های اجتماعی به شوخی می‌گویند هیچ‌تیمی نمی‌خواهد اسپید از آن حمایت کند!

2

زلتان ابراهیموویچ، اسطوره فوتبال سوئد، با انتشار ویدیوهایی طعنه‌آمیز، به حذف تیم‌های ملی از جام جهانی واکنش نشان داد. او به آمریکا گفت: «روزی آمریکایی‌تان تمام شد، دفعه بعد یگوبیود فوتبال نه ساکرا! به پرتغال: «نزدیک بودی، اما کافی نبود.» به مکزیک: «تا کوهستان را نوش جان کنی، آمیگوس، آدیوس!» به برزیل: «سامبا در برزیل ادامه دارد، دفعه بعد.» به سوئد: «گفته بودم زلطان جدیدی در کار نیست!» و به آلمان: «تمام شد، حالا نوشیدنی بنوشید!»